

Naslov: Intervju Refik Begić: ADS provodi konkurse, ali ne odlučuje ko će dobiti posao
Izvor: Faktor.ba, objavljeno 26.3.2019. godine

Agencija za državnu službu provodi konkurse, ali mi ne odlučujemo ko će se zaposliti. Na kraju, ne mora dobiti posao onaj kandidat koji je osvojio najviše bodova na konkursu, već odluku o tome donosi ministar ili neko drugi birajući jednog od tri najuspješnija kandidata. Zato nam se dešava da se u državnu službu zaposle formalisti koji ne mogu doprinijeti razvoju državne službe- ispričao je za Faktor Refik Begić, direktor Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine.

Ko u Federaciji BiH raspisuje konkurs za prijem državnih službenika i uopće zaposlenih u administraciji?

Agencija za državnu službu Federacije BiH jedina je nadležna za raspisivanje konkursa za državne službenike i namještenike. Državni službenici su osobe koji se putem javnog konkursa zapošljavaju u državnu službu, a to su osobe samo sa visokom stručnom spremom. Agencija vodi registar državnih službenika po općinama, gradovima i kantonima i u Federaciji BiH imamo više od 7.500 državnih službenika, koji rade u 360 organa Uprave. U sistemu državne službe nisu državni službenici u Zapadno-hercegovačkom i Posavskom kantonu.

Državni službenici nisu uposlenici koji rade u organima koji imaju javna ovlaštenja. Državni službenici nisu policijski službenici. Nisu ni nastavnici i profesori u obrazovanju. Također nisu ni oni koji rade u zdravstvenoj oblasti. Uposlenici u penzijsko-invalidskom osiguranju, zavodima zdravstvenog osiguranja. Vozači, portiri nisu državni službenici već namještenici. Svi nabrojani nisu obuhvaćeni Zakonom o državnoj službi, pa nisu ni državni službenici.

Agencija za državnu službu FBiH nakon presude Ustavnog suda 2010. godine suočava se sa ogromnim problemom, o čemu se radi?

Nakon ove presude da pitanje državne službe spada u sferu socijalne politike i koja je u zajedničkoj nadležnosti kantona i federalne vlasti, produbljava se fragmentacija državne službe i počinje era donošenja kantonalnih zakona u državnoj službi. Time je ozbiljno narušen jedinstveni upravni prostor i time se na različite načine rješava status državnog službenika i određuje njegov vertikalni položaj.

U nekim kantonima u Federaciji BiH, pa i u Kantonu Sarajevo, Zakon o državnoj službi ne prepoznaje državne službenike, dok federalni zakon prepoznaje državne službenike. U nekim kantonima je određen mandat rukovodećih državnih službenika, a u nekim nije. Mi smo uradili komparativnu analizu i dokazali da je teško sve uskladiti sa sedam kantonalnih i jednim federalnim zakonom. Pogotovo je teško uskladiti podzakonske propise koji prate te zakone i teško je na ovaj način raditi.

Trebalo bi prvo ujednačiti kriterije za ulazak i izlazak iz državne službe, da bi se ublažila fragmentacija državne službe. Ovo se kosi sa našim nastojanjima za ulazak u Evropsku uniju. Moramo prilagoditi administrativne kapacitete sa EU-om, ako BiH hoće da postane punopravna članica.

Da li je zakonita Odluka Vlade KS o angažovanju 200 supervizora koji će nadgledati zapošljavanje u Kantonu Sarajevo?

Ne mogu komentirati Odluku Vlade KS, jer se oni pozivaju na Zakon o radu. Tu je obuhvaćen znatno veći broj ljudi zaposlenih u administraciji u Kantonu Sarajevo. Njihova Odluka o

angažovanju supervizora ne odnosi se na ljude koji se zapošljavaju po Zakonu o državnoj službi. To se odnosi na širi segment javne uprave u organima i institucijama koji imaju javno ovlaštenje koje im je tim zakonom dato.

Iako je ovo po zakonu, stvara se problem u cijeloj državi, pa i Federaciji BiH. Svi u regiji imamo isti problem jer smo naslijedili jedan stari sistem, koji pokušavamo pretvoriti u ovaj neki drugi napredni i moderniji sistem kada je u pitanju država BiH. Šta je javna uprava, a šta državna služba, javne institucije, reguliše se različitim zakonima i propisima i zbog toga nam treba ozbiljna reforma u cijeloj BiH. Trebali bismo usvojiti posebni zakon da se tačno odredi definicijom gdje šta pripada. Često se zbog toga u javnosti smatra da su svi državni uposlenici, čak i oni koji su zaposleni u javnim preduzećima, što nije tačno. Više je od 80 hiljada zaposlenih koji rade u obrazovanju, policiji i brojnim drugim javnim institucijama, te vanbudžetskim korisnicima.

Povodom donošenja Odluke Vlade KS o angažovanju supervizora koji će nadgledati konkursnu proceduru prilikom zapošljavanja, Agenciju nije niko konsultovao, pa nisu tražili ni naše mišljenje. Nisu ni trebali da nas kontaktiraju jer su Uredbu usvojili po Zakonu o radu. Međutim, i ovo je jedna od anomalija u sistemu jer Agencija ima jedne propise, a kantoni mogu imati druge. Dakle, zakone o organima uprave, o radu, državnoj službi i još niz zakona potrebno je hitno uskladiti kako bi jedan zakon drugi nadopunjavao.

Mnogo je žalbi na rad državnih službenika, a posebno na konkursnu proceduru za zapošljavanje. Jesu li opravdane?

Nemamo ujednačen kriterij kada i koji se organ formira i za koje potrebe. Formiraju se neki organi koji mogu biti samo jedan sektor, ili odsjek u nekom ministarstvu, ali se uvijek formiraju kao posebni organi što je nedopustivo. To stvara problem mobilnosti uposlenih u administraciji. Recimo ako su prioriteti neke vlade u energetskom sektoru, tada bi mogli angažovati stručnjake iz nekih drugih organa, odnosno državnih službenika da učestvuju na izradi strategije. To se ne dešava, jer nema mobilnosti državnih službenika i oni ostaju tu gdje se nalaze do penzije. Tako smo konzervirali državne službenike i nema povezanosti u državnoj službi.

Agencija za državnu službu provodi konkurse, ali mi ne odlučujemo ko će se zaposliti. Na kraju ne mora dobiti posao onaj kandidat koji je osvojio najviše bodova na konkursu, već odluku o tome donosi ministar ili neko drugi birajući jednog od tri najuspješnija kandidata. Zato nam se dešava da se u državnu službu zaposle formalisti koji ne mogu doprinijeti razvoju državne službe. U zapošljavanje i donošenje zakona u ovoj oblasti ne bi se trebala miješati politika, već bi to trebali prepustiti Agenciji za državnu službu kao centralnoj jedinici za upravljanje ljudskim resursima, mi bismo našli rješenje i uskladili se sa propisima Evropske unije.

Zato nam se stvara totalni nered i moramo konačno uraditi ozbiljnu reformu javne uprave kako bismo izbjegli šumu zakonskih propisa koji umjesto da uvode red, uvode nered. Sada imamo različita rješenja u pojedinim sudskim presudama. Imamo diskriminaciju među ljudima uposlenim u javnom sektoru, državnoj službi i nekim drugim institucijama.

Činjenica je da su različito plaćene osobe koje rade iste poslove i u organu državne službe i u javnim institucijama i to je signal za diskriminaciju uposlenih, a svi oni primaju plaće od građana i firmi koje rade i novce uplaćuju u budžet. Direktor Agencije za državnu službu FBiH ima plaću 2.200 maraka, dok direktor neke druge agencije prima veću plaću od mene, četiri ili pet puta. Neki sekretari organa državne službe primaju na "opasnost" uz plaću dodatnih 30 posto, a sekretar koji je zadužen za kontrolu svih akata taj dodatak nema, zaključuje Refik Begić, direktor Agencije za državnu službu Federacije BiH.